

Istorijos fakulteto studentų vasaros ekspedicija į Šešuolių miestelį

The Faculty of History Students' Summer Expedition
to the Town of Šešuoliai

Michail Adomas Kofman

Studentas
Vilniaus universitetas
Istorijos fakultetas
El. paštas: michail.kofman@if.stud.vu.lt

2025 m. vasarą vyko studentų akademinė ekspedicija į Šešuolių miestelį (Ukmergės r. sav.), kurios tikslas buvo kultūrinio paveldo aktualizavimas įgyvendinant Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos finansuojamą projektą „Šešuoliai: aktualizuotas kultūros paveldas. Vietos ir akademinės bendruomenės bendradarbiavimo projektas“. Šio projekto vykdytojai – Vilniaus universiteto Istorijos fakulteto studentai (Michail Adomas Kofman, Elzė Navikaitė, Robertas Koroliovas, Vincentas Lekas, Greta Stankevičiūtė), darbuotojai (archeologas Vytas Navickas), komandos vadovas – dr. Norbertas Černiauskas. Projektu siekta, bendradarbiaujant su Šešuolių bendruomene ir Ukmergės atminties saugojimo institucijomis bei įvairių sričių ekspertais, nuodugniau susipažinti su miestelio istorija, kultūriniu paveldu, saugiai iš bažnyčios palėpės nukelti ten esančius dokumentus ir atlikti pirminį jų įvertinimą, paruošimą tolesniam transportavimui. Ekspedicijos rezultatus, ypač susijusius su rastu dokumentiniu paveldu, įsipareigota pristatyti vietos bendruomenei ir akademinuose renginiuose, konferencijose. Daiviai, remdamiesi išvykose surinkta medžiaga, taip pat suplanavo parengti kilnojamąją parodą, paruošti tarpukario Šešuolių miestelio istorinį-pažintinį maršrutą.

Pirmosios ekspedicijos metu (liepos 14–16 d.) Istorijos fakulteto atstovai apsilankė Ukmergės rajono savivaldybės Vlado Šlaito viešojoje bibliotekoje, Ukmergės kraštotyros muziejuje, Šešuolių seniūnijoje ir vietos bibliotekoje, kur susipažino su informacija, atskleidžiančia miestelio istoriją, šią informaciją analizavo, rinko kontaktus būsimiems interviu. Išvykos metu taip pat susitikta su Ukmergės žydų bendruomenės pirmininku Artūru Taicu, susipažinta su žydų istorija Ukmergėje ir buvusioje jos apskrityje. Daug

dėmesio skirta Šešuolių Šv. Juozapo bažnyčios istorijai, susitikta su klebonu kun. Vidu Bernardu Sajeta, kuris ir atrado nežinomus dokumentus bažnyčios palėpėje, pranešė apie jų buvimą.

Prieš dokumentų nukėlimą ir detalesnę jų apžvalgą ekspedicijos narius konsultavo kultūros paveldo, bažnytinio paveldo bei archyvų ekspertai. Įvairios būklės nukelti dokumentai buvo atsargiai peržiūrėti, apvalyti, išrūšiuoti į tris kategorijas: bažnytinės metrikos (83 vienetai); tarpukario Šešuolių valsčiaus bylos (182 vienetai); asmens dokumentai (3323 vokai). „Lobis“ sudėtas į 49 specialias dėzes ir paruoštas transportuoti į Lietuvos centrinę valstybės archyvą. Seniausia rasta metrikų knyga siekė XVIII a. antrąją pusę, vėliausi rasti dokumentai datuojami 1944 m. vasara.

Po detalesnės surinktos medžiagos apžvalgos rugpjūčio 5–6 d. buvo surengta antroji ekspedicija, kurios metu imti interviu iš apylinkės gyventojų, apžiūrėti kiti su Šešuolių istorija susiję objektai (kapinės, buvusių sodybų vietos). Žodinės istorijos dokumentavimu siekta papildyti iki tol surinktą medžiagą ir išsamiau atskleisti vietos istorijos epizodus. Mėginta išsiaiškinti dokumentų paslėpimo priežastis. Visą ekspedicijoje surinktą medžiagą ketinama perduoti vietos atminties saugojimo institucijoms.

Išvykų metu ir po jų surinkta ir sutraukta medžiaga 2025 m. rugsėjo 25 d. buvo pristatyta akademinėje konferencijoje „Tarpukario Lietuvos miesteliai: kasdienybės istorijos ir atspindžiai“ Rumšiškėse ir spalio 8 d. Ukmergės Vlado Šlaito viešojoje bibliotekoje surengtoje paveldo konferencijoje. Pristatymo renginys planuojamas ir Šešuoliuose. Tikėkimės, kad studentų vasaros mokyklų ir ekspedicijų formatas bus ir toliau plėtojamas – taip bus ugdomi jų dalyvių praktiniai įgūdžiai, o surinkta istorinė medžiaga bus perduodama saugoti į bibliotekas, muziejus, archyvus.